

Vplyv klimatických faktorov na aktivitu podkôrnika dubového *Scolytus intricatus* Ratz.

Jozef Rozkošný¹, Lívia Labudová¹, Slavomír Rell², Michal Lalík², Juraj Galko²

¹ Slovenský hydrometeorologický ústav, Jeséniova 17, 833 15 Bratislava.

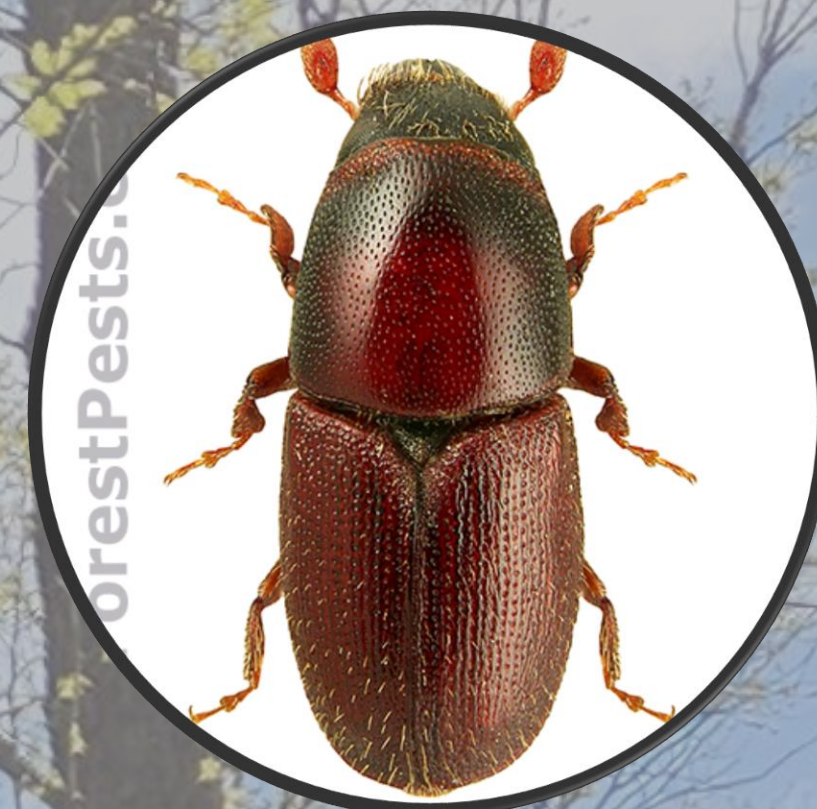
² Národné lesnícke centrum, Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Odbor ochrany lesa - Lesnícka ochrannárska služba, Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica.

Úvod

- Podkôrník dubový je najvýznamnejším podkôrným škodcom na dube
- Je vektorom ophiostomatálnych húb spôsobujúcich tracheomykózne ochorenia dubov
- V minulosti bol tento škodca významným faktorom spôsobujúcim hromadné hynutie dubov na Slovensku
- Jedinou formou kontroly sú stojaté lapáky
- Stojaté lapáky zakladáme podľa platnej STN 48 2717

Metodika

- Pokus prebiehal v rokoch 2020-2023
- Každoročne založených 24 ks stojatých dubových lapákov
- Po 2 mesiacoch boli lapáky každý rok zrezané a následne vytvorené vzorky z korunovej časti (približne rovnakých rozmerov)
- Vzorky boli vložené do sieťových eklektorov a následne boli zavesené v insektáriu a ponechané na vyletovanie
- Odbery hmyzu boli vykonané každý mesiac a odchytý hmyz determinovali v laboratóriu
- Klimatické faktory boli vypočítané na základe údajov meteorologickej stanice v Banskej Štiavnici

Obr. 1: Dospelé imágo podkôrnika dubového Foto: Borowiec

Obr. 2: Obrezanie po obvode kmeňa zaručuje atraktivitu jedince duba pre podkôrnika dubového

Obr. 3: Založený dubový stojatý lapák

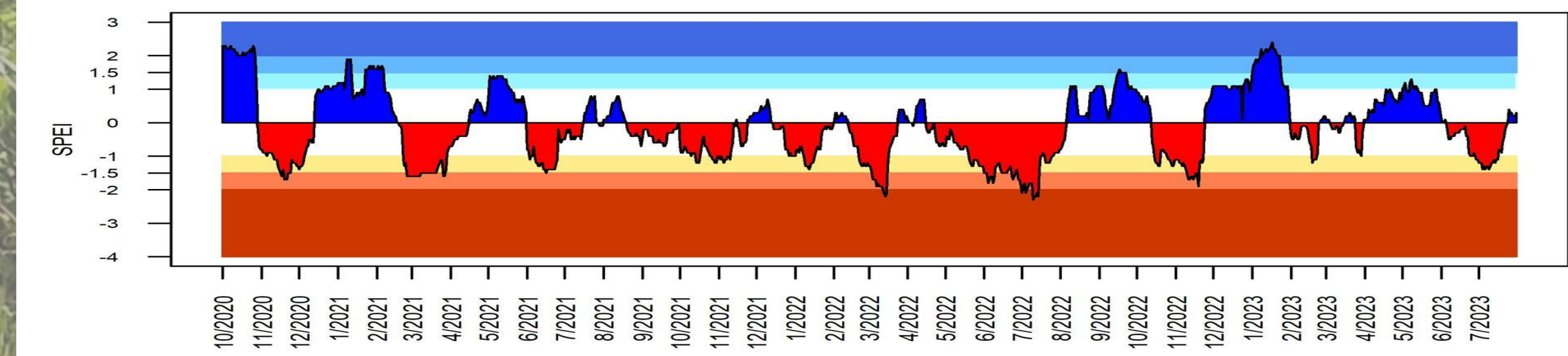
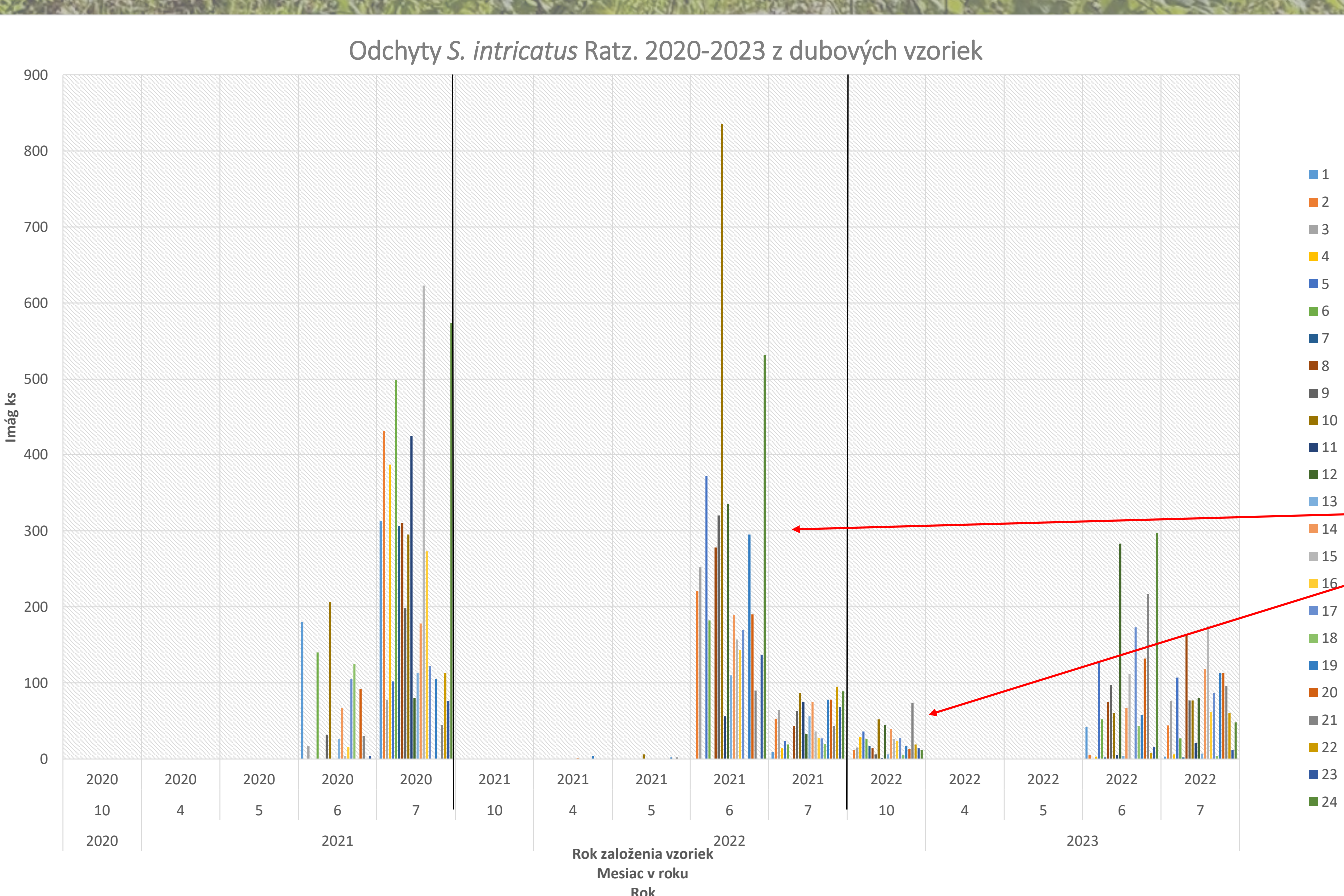
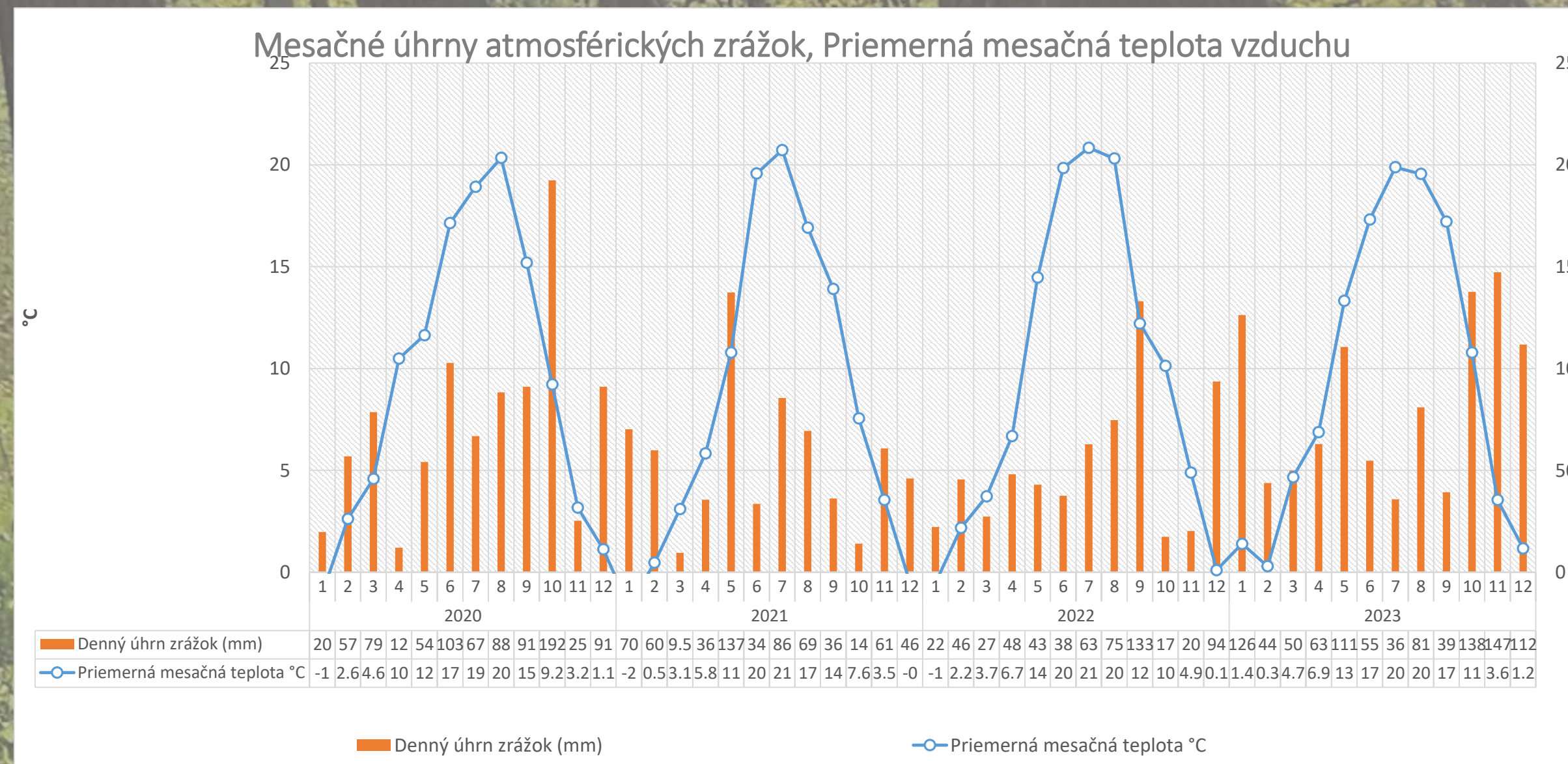
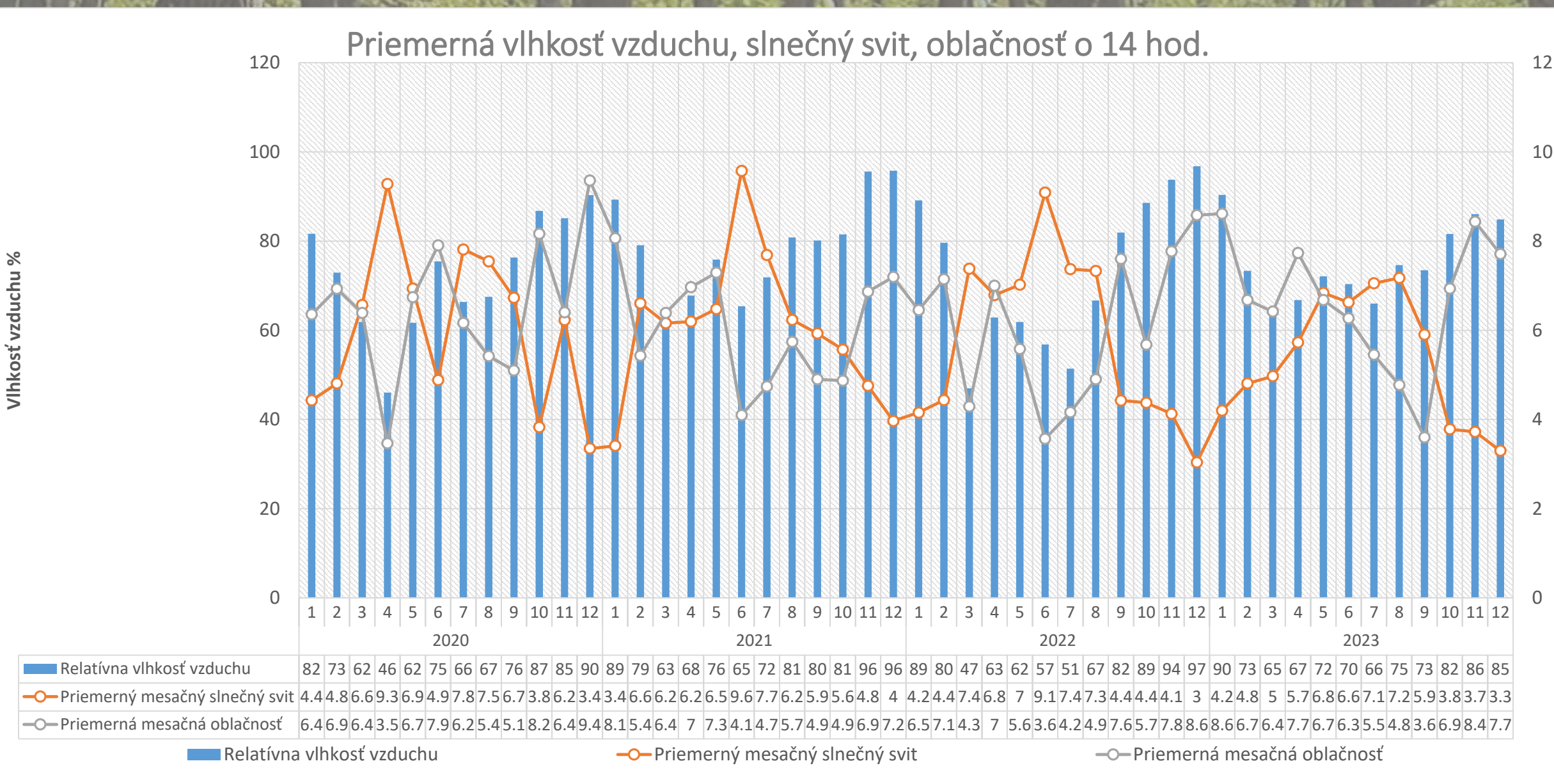
Obr. 4: Korunové vzorky zavesené v sieťových eklektoroch v insektáriu

Obr. 5: Determinácia hmyzu v laboratóriu

Výsledky

- V roku 2021 bol vplyvom podpriemerne chladného mája s nadpriemernými úhrnmi atmosférických zrážok posunutý vrchol rojenia do mesiaca júl.
- **Zaujímavým bol rok 2022**, kedy sme z hľadiska klimatických faktorov zaznamenali najmä vo vegetačnom období nadpriemerne vysoké teploty vzduchu a dĺžku slnečného svitu, málo oblačnosti, minimum atmosférických zrážok a výraznú periódu sucha, čo pozitívne vplývalo na populáciu podkôrnika.
- Máj 2023 bol opäť nadpriemerný mesačný úhrn atmosférických zrážok, ale pri vyššej priemernej mesačnej teplote vzduchu sme vrchol rojenia zaznamenali v júni
- Čím vyššie teploty vzduchu, deficit atmosférických zrážok, málo oblačnosti, dlhý slnečný svit počas dňa spôsobuje urýchľovanie vývinu lariev podkôrnika a skorší začiatok rojenia tohto škodcu, ako aj vyššiu početnosť vyletených imág z napadnutej drevnej hmoty.

Vhodné klimatické podmienky v roku 2022 spôsobili:

1. Lepšie prežívanie lariev pod kôrou
2. Urýchlenie vývoju lariev
3. Výrazne vyššie odchyty tohto škodcu
4. V roku napadnutia hmoty vyletelo približne 13% populácie

Výsledky budeme podrobnejšie štatisticky analyzovať v ďalšej štúdií.

Túto prácu podporilo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe položky č. 08V0301 (Promoles).